

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри

к. психол. наук, доцент

підполковник

Станіслав ЛАРІОНОВ

_____ 20__ р.

СИЛАБУС

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: Перший (бакалаврський)
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ: 05 “Соціальні та поведінкові науки”
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ: 053 “Психологія”

Розглянуто та ухвалено на засіданні
кафедри №_____

Протокол від _____ 20__ р. №_____.

Харків 2020

Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Слурденко Дмитро Олександрович
Наукова ступінь	-
Вчене звання	-
Посада	Старший викладач
Місце роботи	Кафедра психології та педагогіки
Адреса кафедри	м. Харків, вул. Захисників України 3а
Контакти	
E-mail	psynangu@gmail.com
Консультації	
Час	15.00 – 17.30
Місце	611

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 05 “Соціальні та поведінкові науки”	Цикл загальної підготовки
Блоків змістових модулів – 1	Спеціальність: 053 “Психологія”	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – не передбачене		Семестр
Загальна кількість годин - 90		2-й
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції
		4 год.
		Практичні, семінарські
		38 год.
		Групові
		8 год.
		Самостійна робота
		36 год.
		Індивідуальні завдання: год.
		Вид контролю: залік - 4 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: навчити курсантів організовувати та надавати першу медичну допомогу військовослужбовцям при виконанні службово-бойових завдань і теоретично-практична підготовка військовослужбовців в області екстремальної та кризової медицини.

Завдання:

Знати: основні порушення життєво-важливих функцій організму військовослужбовця, види термінальних станів; основні види екстремальних ситуацій; особливості психічного стану, поведінки та діяльності людей в екстремальній ситуації.

Уміти: своєчасно надавати першу медичну допомогу при травмах, отруєннях, кровотечах і порушеннях серцево-легеневої діяльності; надавати екстрену психологічну допомогу військовослужбовцям, які зазнали сильного психотравмуючого впливу при виконанні СБЗ.

Володіти: методиками надання першої медичної допомоги потерпілим при різних невідкладних станах; методами індивідуальної роботи по вихованню підлеглих; методиками екстреної регуляції психічного стану та негативних емоційних переживань, пов'язаних з екстремальною ситуацією; методиками розрядки напруги; візуальною психодіагностикою людей під час СБД.

3. Зміст навчальної дисципліни (анотація навчальної дисципліни).

Підготовку з тактичної медицини організовують і проводять з метою набуття військовослужбовцем спроможності рятувати та зберігати життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, в умовах бойової обстановки.

Основним завданням підготовки з тактичної медицини є надання військовослужбовцю теоретичних знань, освоєння ним практичних прийомів і навичок з надання домедичної допомоги в обсязі само- і взаємодопомоги при пораненнях, травмах і ураженнях.

Заняття з тактичної медицини є простими для сприйняття слухачами, мають загальний характер з висвітленням основних теоретичних принципів надання домедичної допомоги (25% навчального часу), а також передбачають відпрацювання практичних навичок (75% навчального часу).

Не менше 2/3 бюджету навчального часу, відведеного для виконання практичних вправ та тренувань, передбачати для виконання сценаріїв типових ситуацій, які супроводжуються пораненнями, травмами і ушкодженнями в умовах бойових дій з використанням переносних комплектів навчального військово-медичного майна та імпровізованих засобів.

4. Календарно-тематичний план вивчення дисципліни.

Назва модулів і тем	Форми організації навчання, вид навчальних занять кількість годин				Завдання для самостійної роботи
	денна				
	Лекції	Групові	Практичні (семінарські)	Самостійна робота	
Змістовний модуль 1. Надання домедичної допомоги в секторі обстрілу					
Заняття 1. Загальні поняття тактичної медицини	2				
Заняття 2. Самодопомога та допомога пораненим у військово-польових умовах		2			
Заняття 3. Надання домедичної допомоги в секторі обстрілу			4		
Заняття 4. Допомога «під вогнем»			2		
Самостійне вивчення				4	Правила транспортування потерпілих
Заняття 5. Зупинка кровотечі			2		
Самостійне вивчення				4	Внутрішні кровотечі
Заняття 6. Методика надання домедичної допомоги в секторі обстрілу					
Самостійне вивчення				4	Зупинка кровотечі без джгута
Заняття 7. Накладання джгута в екстремальних умовах			2		
Заняття 8. Евакуація пораненого в сектор укриття			2		
Заняття 9. Тактика евакуації пораненого в складі групи			2		
Самостійне вивчення				4	Способи виносу поранених з місця події та безпека при транспортуванні
Заняття 10. Евакуація пораненого з БМП (БТР)			2		
Модульний контроль					
Заняття 11. Виконання нормативів домедичної допомоги в секторі обстрілу			4		

Назва модулів і тем	Форми організації навчання, вид навчальних занять кількість годин				Завдання для самостійної роботи
Змістовий модуль 2. Надання домедичної допомоги в секторі укриття					
Заняття 1. Надання домедичної допомоги в секторі укриття	2				
Самостійне вивчення				4	Шок та протишокові заходи. Переломи та їх класифікація.
Заняття 2. Методика проведення серцево-легеневої реанімації			2		
Самостійне вивчення					Ознаки життя (смерті) пораненого
Заняття 3. Методика надання першої медичної допомоги в секторі укриття			2		
Заняття 4. Методика надання домедичної допомоги при пораненнях			4		
Заняття 5. Надання першої медичної допомоги при травмах			2		
Самостійне вивчення				4	Правила іммобілізації при травмах голови і хребта
Заняття 6. Поранення грудної клітки			2		
Заняття 7. Медичне сортування		2			
Самостійне вивчення				4	Класифікація поранених
Заняття 8. Надання першої медичної допомоги при інших бойових ураженнях		2			
Заняття 9. Надання першої медичної допомоги при різних невідкладних станах		2			
Самостійне вивчення				4	Судоми, непритомність. Надання першої допомоги
Модульний контроль					
Заняття 10. Виконання нормативів домедичної допомоги в секторі укриття			4		

5. Самостійна робота.

Підготовка до групових занять передбачає самостійне вивчення теоретичного матеріалу з кожної теми, наданого в основній та додатковій літературі, конспекті лекцій. При цьому необхідно звернути увагу на необхідність чіткого засвоєння основних термінів та визначень, розуміння їх змісту, обов'язкового аналізу використання теоретичних положень для розв'язання практичних ситуацій.

Підготовка до практичних занять здійснюється шляхом ознайомлення з основними теоретичними положеннями до кожного практичного заняття, нормативною документацією, методикою виконання вправ та нормативів.

Змістовий модуль № 1. Надання домедичної допомоги в секторі обстрілу.
Заняття № 4.

Навчальні питання:

1. Правила транспортування потерпілих.

Питання для самоконтролю:

- 1) Загальні правила транспортування поранених;
- 2) Які існують способи транспортування поранених;
- 3) Обмеження при транспортуванні поранених.

Література: [1, 2, 3, 5]

Змістовий модуль № 1. Надання домедичної допомоги в секторі обстрілу.
Заняття № 5.

Навчальні питання:

1. Внутрішні кровотечі.

Питання для самоконтролю:

- 1) Загальна класифікація кровотеч та їх відмінності;
- 2) Ознаки кровотечі в черевну порожнину;
- 3) Ознаки кровотечі в плевральну порожнину.

Література: [1, 2, 4, 5]

Змістовий модуль № 1. Надання домедичної допомоги в секторі обстрілу.
Заняття № 6.

Навчальні питання:

1. Зупинка кровотечі без джгута.

Питання для самоконтролю:

- 1) Назвіть індивідуальні техніки пересування;
- 2) Назвіть види переміщення поранених на полі бою;
- 3) Які існують засоби для транспортування поранених.

Література: [1, 2, 5]

Змістовий модуль № 1. Надання домедичної допомоги в секторі обстрілу.
Заняття № 9.

Навчальні питання:

1. Способи виносу поранених з місця події та безпека при транспортуванні.

Питання для самоконтролю:

- 1) Назвіть індивідуальні техніки пересування;
- 2) Назвіть види переміщення поранених на полі бою;
- 3) Які існують засоби для транспортування поранених.

Література: [1, 2, 4]

Змістовий модуль № 2. Надання домедичної допомоги в секторі укриття.
Заняття № 1.

Навчальні питання:

1. Шок та протишоківі заходи.
2. Переломи та їх класифікація.

Питання для самоконтролю:

- 1) Ознаки шокowego стану;
- 2) Класифікація шокowych станів;
- 3) Первинна допомога при шокowym стані;
- 4) Ознаки переломів кісток.

Література: [1, 2, 3]

Змістовий модуль № 2. Надання домедичної допомоги в секторі укриття.
Заняття № 2.

Навчальні питання:

1. Ознаки життя (смерті) потерпілого.

Питання для самоконтролю:

- 1) Які ознаки життя людини існують;
- 2) Ознаки смерті пораненого;
- 3) Сумнівні ознаки смерті.

Література: [1, 2, 5]

Змістовий модуль № 2. Надання домедичної допомоги в секторі укриття.
Заняття № 5.

Навчальні питання:

1. Правила іммобілізації при травмах голови і хребта.

Питання для самоконтролю:

- 1) Які ознаки перелому кісток черепа;
- 2) Які ознаки перелому тазу;
- 3) Первинна допомога при переломах хребта.

Література: [1, 2, 3, 4]

Змістовий модуль № 2. Надання домедичної допомоги в секторі укриття.
Заняття № 7.

Навчальні питання:

1. Надання першої медичної допомоги при гострих отруєннях наркотиками.

Питання для самоконтролю:

- 1) Ознаки отруєння алкоголем;
- 2) Ознаки передозування наркотичними речовинами;
- 3) Перша допомога при гострій інтоксикації.

Література: [1, 2, 3]

Змістовий модуль № 2. Надання домедичної допомоги в секторі укриття.
Заняття № 9.

Навчальні питання:

1. Гострі отруєння токсичними речовинами і продуктами харчування. Надання першої медичної допомоги.

2. Судоми, непритомність. Надання першої медичної допомоги.

Питання для самоконтролю:

- 1) Яке призначення іммобілізації;
- 2) Які існують засоби для проведення іммобілізації;
- 3) Первинна допомога при різних видах переломів.

Література: [1, 2, 5]

6. Політика курсу та оцінювання.

Політика щодо дедлайнів (останній строк, коли повинно бути виконано завдання) та перескладання:

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу начальника кафедри за наявності поважних причин (наряд, хвороба).

Політика щодо академічної доброчесності:

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування та поведінки в аудиторії:

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за кожне практичне заняття курсант отримує оцінку. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

7. Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Оцінка засвоєння навчасним отриманих знань і вмінь, визначається шляхом проведення поточного, модульного контролю та заліку. Складовими заліку є тестова частина (усна або письмова) й оцінка володіння практичними навичками (виконання нормативів) з тактичної медицини відповідно до порядку виконання.

Оцінка за виконання нормативу курсантами визначається:

«відмінно», якщо курсант уклався за часом (за швидкістю) на оцінку «відмінно», виконав умови в повному обсязі і при цьому не допустив жодної помилки;

«добре», якщо курсант уклався за часом (за швидкістю) на оцінку «добре», виконав умови і при цьому не допустив жодної помилки або на оцінку «відмінно», але допустив одну помилку;

«задовільно», якщо курсант уклався за часом (за швидкістю) на оцінку «задовільно», виконав умови і при цьому не допустив жодної помилки або на оцінку «добре», але допустив одну помилку, або на оцінку «відмінно», але допустив дві помилки;

«незадовільно», якщо курсант не виконав вимоги на оцінку «задовільно».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінки			Критерії
за шкалою ECTS	за національною шкалою	за шкалою Академії	
A "Відмінно"	Відмінно	90 - 100	Слухач (курсант, студент) виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
B "Дуже добре"	Добре	82 - 89	Слухач (курсант, студент) виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
C "Добре"		75 - 81	Слухач (курсант, студент) виявив у цілому добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку незначних помилок; опрацював основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичні знання з дисципліни; здатний самостійно використовувати та поповнювати знання у процесі подальшого навчання та

Оцінки			Критерії
			професійної діяльності.
D "Задовільно"	Задовільно	66 - 74	Слухач (курсант, студент) виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.
E "Достатньо"		60 - 65	Слухач (курсант, студент) виявив мінімальні знання основного навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значні помилки у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.
FX "Незадовільно"	Незадовільно	35 - 59	Слухач (курсант, студент) має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисципліни; припускає принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань.
F "Незадовільно"		1 - 34	Слухач (курсант, студент) не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал.

Примітка: Підсумкова оцінка формується через розподіл балів між поточним контролем та екзаменом (заліку) у співвідношенні 60% оцінки за практичні дії, семінарів, поточного контролю і 40% - результати екзамену (заліку).

8. Рекомендована література.

1. Стандарт підготовки І-СТ-3 (видання 2) : підготовка військовослужбовця з тактичної медицини. – К. : «МП Леся», 2015. – 148 с.
2. Стаднік А.В. Основи тактичної медицини: Навчальний посібник. / А.В. Стаднік, І.В. Ващенко, В.І. Тробюк, Ю.О. Прокопенко, – Х.: НА НГ України, 2016. – 116 с.
3. Стаднік А.В., Основи першої медичної допомоги : Навчально-методичний посібник. – Харків: АВВ МВС України, 2009. –77с.
4. Приходько І.І. Перша медична допомога: Навчально-методичний посібник. – Харків: ВІ ВВ МВС України, 2006. – 63 с.

5. Домедична допомога в умовах бойових дій: Методичний посібник / В. Д. Юрченко, В. О. Крилюк, А. А. Гудима та ін. - К.: Середняк Т. К., 2014, - 80 с.
6. Методичний посібник з основних питань організації медичного забезпечення Збройних Сил України, Київ, МОУ, департамент охорони здоров'я, 2006 рік, 592с.
7. Довідник з надання медичної допомоги потерпілим при дорожньо-транспортних пригодах. Київ, 2004.-34 с.
8. Перша допомога (Підручник для інструктора Червоного Хреста). Київ, 1999.
9. Протоколи з надання екстреної медичної допомоги у разі невідкладних станів. Київ "Фарм АРТ", 2001.
10. Наказ Командувача НГУ № 151 від 14.03.2016 «Про підготовку військовослужбовців військових частин (підрозділів) Національної гвардії України».
11. Методичні вказівки до практичного заняття з теми «Тактична допомога пораненим на полі бою» з дисципліни «Медичний захист військ» / укладачі: Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 29 с.

9. Питання до підсумкового контролю.

1. Основні правила тактичної медицини.
2. Самодопомога та допомога в секторі обстрілу.
3. Самодопомога та допомога в секторі укриття.
4. Повний огляд пораненого на наявність травм та кровотеч.
5. Оцінка стану пораненого.
6. Тактичні дії пораненого та оточуючих при отриманні (виявленні) поранення.
7. Визначення рівня свідомості та ознак життя (смерті) потерпілого.
8. Індивідуальна аптечка військовослужбовця.
9. Зупинка кровотечі: техніки та засоби.
10. Порядок проведення серцево-легеневої реанімації.
11. Імобілізація пораненого: спосіб та засоби.
12. Надання першої домедичної допомоги при травмах грудної клітини.
13. Оцінка важкості опікового ураження.

Нормативи:

Норматив № 2: «Накладання первинної пов'язки».

Норматив № 3: «Накладання кровоспинного джгута на стегно (плече)».

Норматив № 8: «Відтягування пораненого на відстань 15 метрів».